

Монографія на виклики сьогодення



Скаска О.І. Система контролю банківської діяльності в Україні: теорія та практика: Монографія / О.І.Скаска. – Львів: Тріада плюс, 2012. – 308 с.

Чергова світова фінансово-економічна криза 2007–2009 років зумовила виникнення цілої низки економічних проблем як в Україні, так і в інших країнах світу. Найвразливішим сектором у межах глобальної економіки виявилась банківська система, для порятунку якої центральними банками та урядами багатьох країн першочергово було надано суттєві обсяги фінансової допомоги.

Нині очевидним є той факт, що одна з найголовніших складових ринкової інфраструктури – система контролю, яка повинна забезпечувати повне виконання законодавчих вимог, реалізацію відповідних стандартів, своєчасне реагування на проблеми чи нові виклики внутрішнього та зовнішнього характеру, не реалізувала своєї головної місії: своєчасно та повно інформувати суб'єкти системи управління про стан справ у підконтрольній сфері, на основі чого приймаються адекватні управлінські рішення.

Саме вдосконаленню теоретичних, методологічних і практичних засад здійснення контролю банківських установ і присвячено монографію “Система контролю банківської діяльності в Україні: теорія та практика” кандидата економічних наук, доцента Олега Скаска. У ній автор прагне дати відповіді на ключові питання: якою має бути комплексна посткризова стратегія розвитку системи контролю? Які найбільш ефективні механізми реалізації завдань щодо посткризового розвитку системи контролю на засадах прогнозованості, безпечності функціонування банків у тривалій перспективі? Які чинники гальмують реалізацію концепції розвитку системи контролю в Україні? Який ступінь сучасної інтеграційної готовності України та які способи протидії світовим банківським кризам, глобалізаційним викликам у світовій банківській системі має реалізувати наша держава?

Автор досліджує категорію “система контролю банківської діяльності”, розкриває еволюцію розвитку і трактування даної категорії, у тому числі й погляди сучасних західних, російських та українських економістів, учених. Важливим науковим внеском моно-

графії є систематизація учасників системи контролю (інституцій), розкриття їх характеристик, функцій, цілей та завдань, напрацювання механізмів координації їх діяльності.

Вагомим фактором, який дає змогу глибше зрозуміти позицію Олега Скаска стосовно проблематики контролю



банківської діяльності, є обґрунтування автором недоцільності використання монетаристської концепції саморегулювання економіки та банківського ринку, яка неминуче призводить до різких негативних і кризових процесів. Реформування системи контролю, яка першою протидіє кризовим явищам, має базуватися на підвищенні ролі держави у загальній системі контролю (організації підсистем внутрішнього аудиту і контролю, незалежного зовнішнього контролю, банківського нагляду тощо) та регулюванні економіки, банківської сфери (кейнсіанська концепція).

Заслуговує на підтримку підхід автора до вдосконалення внутрішньосистемного контролю в банках та методика його реалізації на практиці. Вирізняється новизною аргументація О.Скаска щодо необхідності поліпшення організації системи зовнішнього аудиту в Україні, яка на сьогодні є проблематичною та суттєво відрізняється від європейських стандартів і підходів. Крім того, автор дослідив проблему визначення об'єктивних рейтингів банків незалежними рейтинговими агентствами, які розглядаються як важливий елемент загальної системи контролю банків.

Значну увагу в монографії приділено дослідженню питань організації банківського нагляду Національного банку України. Практичну значущість мають пропозиції автора стосовно реформування механізмів організації та методології банківського нагляду, методики перевірок порядку здійснення банками первинного фінансового моніторингу.

Монографія має чітко виражений міждисциплінарний характер та охоплює широке коло питань, пов'язаних із формуванням системи контролю банківської діяльності, здатної забезпечити стабільне і безпечне функціонування банківських установ. Структура та зміст праці продумані, виважені, логічні. Від загального теоретичного підходу до розуміння контролю як такого автор переходить до конкретних, практичних завдань формування всіх складових системи контролю в умовах глобалізації. Чотири розділи монографії збалансовані та в цілому дають повне уявлення про проблему, яка досліджується.

Водночас монографія О.І.Скаска не позбавлена недоліків. Серед дискусійних моментів та упущень можна назвати такі: по-перше, недостатньо висвітлено зарубіжний досвід внутрішнього аудиту і внутрішнього контролю банківської діяльності; по-друге, варто було б приділити більше уваги методології зовнішнього аудиту.

Проте, незважаючи на вказані недоліки, рецензована монографія – це фундаментальне наукове дослідження проблем ефективності контролю банківської діяльності. Монографія буде цікавою та корисною для широкого кола читачів, зокрема для фахівців у галузі аудиту, банківського нагляду, ревізії, науковців, економістів-практиків, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів та може бути використана під час розробки Комітетом з економічних реформ при Президентові України реформи системи контролю в межах Програми економічних реформ “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”.

Володимир Мищенко,

доктор економічних наук, професор,
директор Центру наукових досліджень
Національного банку України.